

Blir landssvikerne i Nord-Norge mishandlet etter tysk mønster?

Straffeeksis, stokkeslag og trusel om skytning, hevder frigitt politimann

I fem lange år fikk nordmennene prøve tysk justis og tysk rettergang. Da okkupasjonen opphørte, ble det øyeblikkelig slått fast at nu skulde atter norsk lov og rett herske i landet, og det beste beviset på det skulde oppgjøret med landssvikerne være. I alminnelighet har det også gjort seg gjeldende, og den rettfærdige og humane måten landssvikerne blir behandlet på, er blitt satt opp som mønster i avisene verden over.

Derfor er det mer enn forstemmende å høre om forholdene i interneringsleirene i Nord-Norge. De ligger uhyggelig nær det som vi var enige om skulde være fortiden til. Disse opplysningene har Dagbladet fra første hånd — nemlig fra en ung mann som har sittet internert der oppe i 3 1/2 måned, mistenkt for å være landssviker. Vedkommende ble beordret til Tromsø som politikonstabel i begynnelsen av 1945. I Tromsø hadde man mistanke til at han var medlem av NS, og i de hektiske maidagene havnet han innenfor murene. Nu er han imidlertid sloppet fri.

Den unge mannen satt først en tid i interneringsleiren på Bardufoss hvor vaktmannskapet var nordmenn, utdannet i England. Er det denne karen forteller riktig — og det er vel ingen grunn til å tro noe annet — så kan i hvert fall ikke vaktmannskapet der mene at oppgjøret med landssvikerne skal foregå etter norske rettsregler.

Straffeeksis var således et ledd i oppdragelsen av NS-medlemmer. En natt ble de til og med utkommandert ved tre-tiden. Etter en hard ekssis, måtte de løpe rundt flyplassen i et tempo som resulterte i at flere stupte. Andre stoppet opp før de kom så langt, men det skulde de ikke ha gjort. Vaktmannskapet begynte da å skyte mellom bena på dem. Da ekssisen var slutt, ble de som ennå hadde

uttaler blant annet: «Rasjonell utnyttning av utmarkene er en meget langbiktig oppgave, som vil kreve intenst arbeid og store oppofrelser. Har vi råd til dette? Svaret må bli: Vi har ikke råd til å la være».

«Ved planmessig skogreisning kan vi ved siden av å dekke et stigende innelandsk forbruk fordoble vår eksport av skogprodukter. Ved nydyrking på utmark vil vi kunne øke brukenes størrelse og derved skape grunnlag for intensiv husdyrproduksjon, bygd på innenlands foravl. Alt dette vil skape større velstand, bedre arbeidsforhold og gi rom

krefter i behold, kommandert til å grave igjen diverse grøfter. En har vanskelig for å tro at det hadde noen betydning å få gjort dette midt på natten.

De som satt i eneselle fikk også sitt. Rett som det var ble de hentet ut ved nattetide og fikk beskjed om at de skulde skytes. Det skjedde selvsagt ikke. Men allikevell! Annen underholdning for landssvikerne var å bære store tømmerstokker fra det ene stedet til det andre i et faretruende tempo. Ofte holdt de på til de stupte. Slo de nemlig tempoet ned, begynte maskinpistolene å knitre mellom bena på dem igjen.

Tempoet skulde i det heile tatt alltid være på toppen enten det nu gjaldt tømmerstokker eller tømning av latrinene i sommerkvarnen.

Slik var det også på sørsøssisen av Tromsøya hvor norske polititropper fra Sverige hadde kommandoen. Det var forbudt å gå når en hentet vann. En måtte alltid løpe med de fulle vannbottene, og i steinbruddet vanket det stokkeslag over ryggen hvis det ikke gikk fort nok. Dette fikk en fange med en defekt arm også føle, da steinene ble for tunge, og han tok en pust i bakken. Hjemmelsmannen var til stede da det ble slått, og han så også blodmerkene på ryggen etterpå.

Det hadde imidlertid også avtalen gikk løs med tørre nevene når det høvde, og de traff både hardt og godt — som regel i ansiktet.

Etter at den mistenkte politikonstabelen hadde tilbrakt diverse uker i forskjellige leirer i Troms, ble han sammen med 8 andre menn og en kvinne sendt oppover til Kirkenes. Reisen tok tre døgn og hele denne tiden måtte landssvikerne sove og oppholde seg på dekket i baugen av båten. Været under reisen var mindre bra, bølgene slo over relingen og baugpassasjerene frøs og var våte til skinnet, men det var ikke tale om å søke ly under dekk eller i gangene.

På Kirkenes ble mennene satt til tungt steinarbeid — og det er nu så — men verre var det at en av fangene en dag fikk ordre om å løpe foran en bil til han stupte. Det skulde være en form for straff. Ellers var kosten dårlig i alle leirene. På Kirkenes var rasjonen tre loff pr. uke plus smør og en dårlig middag uten poteter, og det er lite når en har opptil ti timers tungarbeid pr. dag.

Det lyses til ekteskap for:

Anleggsarbeider Arthur Johan

Vaksinasjonen mot tuberkulose gir 75—90 prosent sikkerhet.

Interessen for vaksinasjon mot tuberkulose — den såkalte B. C. G.-vaksinen — er stadig stigende i alle land. Spørsmålet om tvungen vaksinasjon står på trappene, selv om man foretrekker å gå skrittvis frem og ikke vaksinere hele befolkningen, men grupper som er særlig utsatte eller mottakelige for tuberkulose. Det er en kjent sak at B. C. G.-vaksinen er helt ufarlig og fører ikke med seg noen plager i form av abscesser.

Av de 12 000 personer som hittil er vaksinert ved helsestasjonene i landet, er ikke en eneste blitt smittet. En kan regne med at fra 75 til 90 prosent bli beskyttet.

B. C. G.-vaksinen — som hos oss fremstilles i Bergen — har i krigsårene ikke vært så effektiv som tidligere, men en kan rette på dette ved å gi en større dosis ved vaksinasjonen.

Nye oseanografiske stasjoner i Nordland

Viktige ledd i forskning og kontroll av havstrømmene.

Da «Johan Hjort» ved nedskiftet august-september forlot Bergen på sitt første Nordlandstokt etter krigens fulgte bl. a. fiskerikonsul Jens Eggvin med og ble plassert på Træna for der å opprette en oseanografisk stasjon — i likhet med de to, som i nå år har vært i virksomhet i Skjervøya og Eggum. Konsulenter vendt tilbake til sine kontorer i Bergen og meddeler på Lofotstans henvendelse:

«Disse oseanografiske stasjoner er et viktig ledd i vår forskning og kontroll av strømmene m. m. ved kysten.

Vi hadde før krigen en stasjon ved Ingøy, men dessverre gikk den tapt under krigen. Instrumenter m. m. gikk visst opp i luer sammen med såget annet deroppe. Jeg arbeider med å få denne stasjon gjenreist.

Neste stasjon sønnenfor Ingøy er den ved Eggum, styrt av Karl Eggvin. Regelmessig hvert rundt kontrolleres temperaturer, saltgehalten, strømhastighetene osv. i de forskjellige dybder. Stasjonen ved Eggum ligger ca. 4 nautiske mil nord av Eggum lykt, eller omtrent «nord 18 grader vest» denne.

Stasjonen ved Skrova benyttes av Valdemar Elling og ligger ca. 2 nautiske mil nord av Skrova fyr.

På Træna ansatte jeg E. Mogaard som stasjonens leder. Den ble anlagt 7,6 nautiske mil nord for Træna.